

Слободан СПАСИЋ
Судија Врховног суда Србије

PRE PACK KAO ШАНСА ЗА СРПСКУ ПРИВРЕДУ

Резиме

Институти пре пак или унапред припремљеног плана реорганизације у наше законодавство реципиран је из америчког Закона о банкрутству, где је његова традиција у примени дала изузетно позитивне резултате у правцу економског опоравка привредних субјеката са тешкоћама у пословању, обзиром да се његова једносавност одледа у два параметра као што су ефикасно редефинисање дужничко поверљачких односа посрнулог дужника са његовим поверљацима, те стваралачко решавање проблема њиховим средствима. Унапред припремљени план реорганизације захтева минимално прошење временских ресурса, тежи очувању у великој мери персоналне суштине дужника, њиховом задржавању за послених на њиховим радним местима и краћим одржањем у стечају, сачељују се незадовољни поверљаци да оштету контролу над стечајним дужником од њега самог. Унапред припремљени план реорганизације значи у суштини позив да се преговара о плану реорганизације са поверљацима и тражи прихватање тог плана пре одношења пријаве за стечај, а имајући у виду да са поверљацима врло брзо договор може бити постигнут, из стечаја се излази врло брзо. Пре пак је хибрид два метода реорганизације, јер комбинује ниске трошкове вансудског договора са предностима формалне реорганизације. Три разлога су мотивишућа за избор унапред припремљеног плана реорганизације, а то су договор поверљача, избегавање постојеће несигурности и очување пословања. Унапред припремљени план реорганизације је одлично решење када дужник има ограничен број поверљача, те је на суду да процени да ли је у поступку који је претходно одношењу овог плана дошло до

поштовања свих којених норми стечајног закона. Суд се не упушта у процену економске оправданости плана. Међутим, околности да је унапред припремљени план реорганизације усвојен од поверилаца не значи да суд мора да га потврди. Овакав план елиминира потребу за накнадним преговарањем, дужник ће пословати поново и трошкови ће бити нижи него код класичне реорганизације или евентуално банкротства.

Кључне речи: *стечај, повериоци, реорганизација, унапред припремљени план реорганизације.*

I Унапред припремљени план реорганизације према Закону о стечајном поступку

У члану 127 став 2 Закона о стечајном поступку било је прописано да се план реорганизације може поднети истовремено са подношењем предлога за покретање поступка стечаја, под условом да су испуњени и основни услови из овог закона. У члану 129 став 1 Закона о стечајном поступку било је прописано да план реорганизације може да се поднесе и од стране стечајног дужника. То су биле једине законске норме из којих се могло наслутити да се ради о унапред припремљеном плану реорганизације. Међутим, ове норме су правилно тумачене у смислу да прописују само то да када предлог плана реорганизације подноси стечајни дужник исти се подноси искључиво и истовремено са подношењем предлога за покретање стечајног поступка. У другим ситуацијама и фазама поступка стечајни дужник није могао да поднесе предлог плана реорганизације, будући да је Закон о стечајном поступку у члану 130 став 1 прописао да се план реорганизације подноси најкасније 90 дана од дана покретања (отварања) стечајног поступка, а даном истицања огласа о покретању стечајног поступка на огласну таблу суда на стечајног управника прелази право управљања и заступања стечајног дужника. Стечајни управник је законом овлашћени предлагач плана реорганизације и по логици ствари он може поднети предлог плана реорганизације, само у ситуацији када је претходно именован од стране стечајног већа. Са тог разлога на унапред припремљени план реорганизације нису се могле применити одредбе Закона које су регулисале расправу о плану реорганизације, гласању и усвајању плана, правним последицама усвајања, извршењу плана реорганизације, непоступање по усвојеном плану и обустављању примене плана. Зато *pre раск* није био примењен у судској пракси. Због тога се морало наћи правно утемељење у новом Закону. То је учињено, јер Закон о стечају

детаљно регулише поступак усвајања унапред припремљеног плана реорганизације и његово спровођење.

II Економска основа унапред припремљеног плана реорганизације

Смањење кредитних тржишта у свету и у земљи и очекивање од економиста да ће доћи до још већег обима реструктурирања и стечаја указује на могућност да ће привредни субјекти користити потенцијале унапред припремљеног плана реорганизације да би се олакшало реструктурирање и избегло банкротство.¹ *Pre pack* као концепт је у суштини веома једноставан.² *Pre pack* процес је брз,³ ефикасан⁴ и јефтинији метод корпоративне реорганизације.⁵ *Pre pack* је испреговаран и прихваћен од стране поверилаца пре подношења предлога за покретање стечајног поступка суду, али је дефинитивно потврђен кад га одобри суд. Суштина је да се код *pre pack* тражи од поверилаца изјашњење и гласање пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. Чињеница да је унапред припремљени план поднет суду гарантује добар исход.⁶ Насупрот томе, код класичне реорганизације повериоци се усаглашавају након отварања стечајног поступка, што знатније успорава

1 Види *The Bankruptcy Code USA, Chapter XI*.

2 Одредбе Главе XI у америчком стечајном закону које регулишу класичну реорганизацију називају се и „слободан пад“, јер нема сигурности сигурног исхода. Такви случајеви трају од 12 до 36 месеци, чак и не успевају да се окончају. За просечно спровођење током 2005. године било је потребно 19,5 месеци до потврде. За разлику од класичне реорганизације *pre packs* се закључује за 90 дана или краће. Све остале предности *prepacks* су нижу трошкови, јача контрола и очување посла. На основу 1991 студија утврђено је да је временски период који протекне од подношења петиције за улазак у *pre pack* до потврде плана 42 дана до 123 дана у 7 најуспешнијих случајева. Више *National Law Journal Online*, „Prepacks by Rhett G. Campbell, Special to The National Law Journal“, March 5, 2007; Stephen H. Case, Mitchell A. Harwood, „Current Issues in Prepackaged Chapter 11 Plans of Reorganization and Using the Federal Declaratory Judgment Act for Instant Reorganizations“, *Ann. Surv. Am. L.*, 1992, стр. 79.

3 *Holley Performance Products, Inc., et al., Case No. 08-10256 (Delaware); DJK Residential LLC, et al., Case No. 08-10375 (SDNY); Ziff Davis Media, Inc., et al., Case No. 08-10768 (SDNY); Hilex Poly Co. LLC, et al., Case No. 08-10890 (Delaware); The Wornick Company, et al., Case No. 08-10654 (SD Ohio)*.

4 Simeon Djankov, главни економиста за финансије и развој приватног сектора групе Светске банке, *Стечајни режими током финансијске кризе*.

5 *Turnaround Menagment Association Dedicated to Corporate Renewal, Prepacks by Douglas M. Foley, James E. Van Horn (TMA International Headquarters) Aug 27, 2008; Practicing Law Institutes In Brief 28.01.2009, Prepacks*.

6 Последњи актуелни случај ове врсте у САД био је *Crysler*.

процедуру и усвајање и спровођење плана реорганизације.⁷ Укратко, *pre pack* смањује време и трошкове у вези са реорганизацијом. Предности *pre packs* су: сигурност успеха, мања вероватноћа погоршања пословања и губљења запослених и већа контрола за дужника. *Pre pack* комбинује најбољи део стечајног права – владавину већине уз релативно ниже трошкове реструктурирања ван суда. Резултат може бити победнички сценарио за све.⁸

Једноставно речено, циљ сваког стечаја у којем се одиграва реорганизација и корпоративно реструктурирање дугова предузећа је да се према плану формулисаном од стране компаније, који се назива план реорганизације, оживи пословање дужника, с тим да тај план мора да се изгласа од стране поверилаца и да га одобри суд. Овај процес, будући да захтева потврду плана од стране суда може трајати месецима или годинама, у зависности од различитих категорија и права поверилаца, сложености и околности стечаја компаније. Типичан *pre pack* је стечај у којем дужник предлаже, преговара и омогућава потврду плана реорганизације од стране свих главних поверилаца пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. Када је план испреговаран са повериоцима и обезбеђена њихова сагласност и потврда, дужник тада тражи одобрење од суда за такав план. Овај процес омогућава да се дужник много брже реструктурира. Дакле, *pre pack* може бити примамљивија опција за дужника са крупним и детерминисаним повериоцима. Он омогућава дужнику да задржи већу контролу над процесом стечаја, постизањем договора са повериоцима пре подношења предлога за покретање стечајног поступка укључујући и менаџмент у поступку реструктурирања.

7 *Prepack* се користио и у мексичкој кризи и заживео је и након кризе у Источној Азији, а варијација овог стечаја су и тзв. Лондонска правила.

8 Више: *American Law and Economic Review*, 7 (Spring): 253–83; Oscar Couwenberg, Abe de Jong, „Costs and recovery rates in the Dutch liquidation-based bankruptcy system,” *European Journal of Law and Economics*, бр. 26(2)/2008, стр. 105–127; Sergei Davydenko, Franks Julian, „Do Bankruptcy Codes Matter? A Study of Defaults in France, Germany and the U.K.,” *Journal of Finance*, бр. 63/2008, стр. 565–608; Simeon Djankov, Oliver Hart, Caralee McLiesh, Andrei Shleifer, „Debt Enforcement around the World,” *Journal of Political Economy*, бр. 116(6)/2008, стр. 1105–1149; Mario Gamboa-Cavazos, Frank Schneider, „Bankruptcy as a Legal Process,” Manuscript, Department of Economics, Harvard University, 2006; Xavier Gine, Inessa Love, „Do Reorganization Costs Matter for Efficiency? Evidence from a Bankruptcy Reform in Colombia,” World Bank Working Paper, 2008; Oliver Hart, „Different Approaches to Bankruptcy,” у: Claessens et al. (eds.), *Resolution of Financial Distress: An International Perspective on the Design of Bankruptcy Laws*, The World Bank, Washington DC., 2008; Joseph Stiglitz, „Bankruptcy Laws: Basic,” у: Claessens et al. (eds.), *нав. дело*; Joseph Stiglitz, „Bankruptcy Laws: Basic Economic Principles,” у: Claessens et al. (eds.), *нав. дело*, 2002; The World Bank, *UNCITRAL „Legislative Guide on Insolvency Law”*, June 2004.

Pre pack-ом се штеди време и новац и дужнику и повериоцима. Избегавају се дуготрајни спорови уколико компанија оде у класичну реорганизацију. Мимоилазе се повећани трошкови стечајног поступка. Поступак редефинисања дужничко-поверилачких односа је значајно краћи него код класичне реорганизације.

Pre pack је идеално решење када дужник има ограничен број поверилаца или када има већину економски образованих поверилаца који су спремни на компромис. Суд само процени да ли претходни поступак који је претходио подношењу унапред припремљеног плана реорганизације јесте у складу са Законом о стечају у смислу поштовања когентних процесних норми. Суд се не упушта у економску оправданост и изводљивост плана. Али, околност да је *pre pack* усвојен од поверилаца, не значи да суд у сваком случају мора да га потврди.

III Предности и ризици унапред припремљеног плана реорганизације

Дужник ће изабрати унапред припремљени план реорганизације из више разлога.

Pre pack процес је брз, ефикасан и јефтинији метод у односу на редовну реорганизацију.

Основна предност *pre pack* је брзина. Рокови за окончање поступка су знатно краћи него код класичне реорганизације. Дужник се договора са повериоцима пре подношења предлога за покретање стечајног поступка, а не о поступку пред судом као што је то случај код класичне реорганизације.⁹

Надаље, у поступку по унапред припремљеном плану реорганизације дужник задржава контролу над управљањем и пословањем компаније, а акционари над власништвом привредног друштва. У поступку редовне реорганизације често долази до редукције управљачких права менаџмента и власничких права акционара. Дозвољавајући да дужник држи контролу процеса реструктурирања и одређује ограничења укључивања поверилачких органа и стручњака, *pre packs* значајно смањује количину времена проведеног у реорганизацији.¹⁰ Два су фактора

9 Очигледна је предност то што се за краћи временски период остварују значајне уштеде у времену и новцу. Подношењем унапред припремљеног плана реорганизације дужник може да минимизира трошкове типичне за класичну реорганизацију, као што су припрема месечних извештаја пословања, плаћање накнаде и трошкова које је одобрио суд, а тичу се преговора о условима плана реорганизације са повериоцима, као и други административни и судски трошкови који се могу направити у поступку класичне реорганизације.

10 Дакле, не само да су трошкови администрација смањени, смањено је погоршавање услова пословања. Трговци, кредитори и инвеститори могу бити вољни да послују

која скраћују временски оквир реструктурирања. Прво, број учесника у преговорима. Ако је мањи број поверилаца лакше се постиже добар *pre pack*. Друго, необезбеђени повериоци су у другачијој позицији од обезбеђених. Необезбеђеним повериоцима је много боље решење да покушају да постигну договор са дужником у поступку преговарања у вези подношења унапред припремљеног плана реорганизације, него да своја необезбеђена потраживања остварују у стечајном поступку.

Pre pack може звучити атрактивно и да има одређене предности и то: да елиминише потребу за накнадом преговарања након отварања поступка стечаја; да се задржи бизнис дужника; представља јефтинију опцију од класичне реорганизације. Али, не могу сви дужници доћи до *pre packa*.

Многе компаније немају сређену финансијско-књиговодствену документацију. Пуно је компанија које имају много поверилаца са различитом врстом и вредношћу потраживања. Треба имати у виду и чињеницу да *pre pack* претпоставља тешке, често и дуготрајне преговоре са већином поверилаца. Могу постојати различите и дивергентне групе поверилаца које имају различите погледе на реструктурирање дужника. Обезбеђени и необезбеђени повериоци са различитим нивоима приоритета и колатерала различитих квалитета у комбинацији са различитим групама поверилаца, синдикатима, купцима и владиним агенцијама – представљају основ за мега стечај. Зато *pre pack* није разлог за администрирање одређеног броја уговора и власничких односа, као и закупа. *Pre pack* се користи само за специфичне дужнике и он захтева строгу координацију.

Постоје разне стратегије да се дође до *pre pack*-а. Компанија преговара о сагласности одређених класа поверилаца на предложени план реорганизације пре подношења предлога за покретање стечајног поступка. У процесу преговарања дужник може да добије подршку појединих поверилаца да подрже план који се уклапа у одређени оквир. Неки дужници могу да постигну споразум са групама поверилаца. Одређене чињенице и околности и подаци о финансијском стању и невољама дужника могу да утичу да дужник добије довољну моћ над својим повериоцима и исходује да повериоци преговарају о прихватљивом плану реорганизације са дужником. Напротив, ако је дужник оптерећен скупим уговором о закупу, или другим несигурним дуговима, за дужника је у најбољем интересу да преговара са овим повериоцима. Дужник

са дужником, док у поступку класичне реорганизације може доћи до прекида пословања дужника са неким клијентима и пословним партнерима. Наравно, то не може бити недостатак приликом подношења унапред припремљеног плана реорганизације. Дужник самостално бира опције реорганизације свог пословања у смислу који ће уговор остати на снази а који ће се раскинути и слично.

који има доспеле обавезе али је тужени у парничном поступку значајно може утицати на изгласавање плана ако размотри решење за све дугове и вансудске поступке против компаније.

Чак и у случајевима у којима је утврђено да су за дужника потенцијалне користи изгласаног унапред припремљеног плана реорганизације веће него недостаци, одређени разлози морају бити размотрени. Ова обавештења утичу да ће неко од поверилаца покушати да заобиђе напоре да се преговара споразумно у вези плана реорганизације подношењем предлога за покретање стечајног поступка, против дужника. Унапред, најављени *pre pack* може довести до устежања дужникових поверилаца и отежавања кредитних услова или чак они могу сасвим престати да обезбеђују кредит, приморавајући дужника да своје обавезе плати унапред или одмах након испоруке робе или извршењем услуга. Ове врсте промена у кредитном смислу свакако утичу на то да се смањи обртни капитал дужника и погорша његова постојећа финансијска ситуација.

Дужник користећи *pre pack* мора пажљиво осмислити ризике и проценити да ли може остварити предности које надмашују ефекте које може постићи кроз подношење предлога плана реорганизације након покретања стечајног поступка. Под правим околностима *pre pack* може бити ефикасно средство за дужника за организацију свог пословања у корист компаније и поверилаца.

IV Најзначајнија новина у Закону о стечају – унапред припремљени план реорганизације (*pre pack*)

Претходни Закон о стечајном поступку није познавао *pre packs*, иако је законодавац имао намеру да путем постојећих правних норми уведе овај стечајни институт. Уместо постојања две опције за дужника и повериоце, када је у питању била реорганизација, примењивала се само једна – класична реорганизација.¹¹

Како би се креирао још директнији подстицај за дужника да на време сигнализира да постоје проблеми у пословању и покуша да се договори са већинским повериоцима о начину за њихово превазилажење, Закон о стечају је увео институт унапред припремљеног плана реорганизације. Покретање поступка уз унапред припремљени план реорганизације (*pre pack*) подразумева знатно скраћен поступак, који се окончава усвајањем или одбацивањем плана у року од најмање 30 до највише 60 дана. Овај поступак је значајно јефтинији – трошкови су

11 Види: М. Дукић-Мијатовић, *Водич кроз стечајни институт – Осврћ на стечајно законодавство бивших југословенских република*, Нови Сад, 2010, стр. 61–75.

минимални и првенствено се односе на пружање заштитних мера повериоцима.

Pre pack се подноси истовремено са подношењем предлога за покретање стечајног поступка. *Pre pack* није могуће поднети без предлога за покретање стечајног поступка, нити након подношења предлога за покретање стечајног поступка. Дужник мора да води рачуна када, на који начин и у којој фази поступка ће поднети *pre pack*. У противном ризикује да му стечајни судија одбаци *pre pack* као неблаговремен или као недозвољен. Подношењу унапред припремљеног плана реорганизације треба да претходи преговарање дужника са повериоцима, ради проналажења подршке реструктурирања компаније у правцу редефинисања дужничко-поверилачких односа или правног статуса.¹²

Одредбом члана 156 Закона о стечају прописана је садржина унапред припремљеног плана реорганизације. Оно што је специфично за *pre pack* јесте да закон императивно одређује да унапред припремљени план реорганизације треба да садржи још одређене одредбе, које не садржи класичан план реорганизације.¹³

Одредба о томе да ће повериоци који нису обухваћени планом бити намирени на исти начин и под истим условима као потраживања других поверилаца њихове класе веома је значајна из разлога што спречава злоупотребу дужника и већинских поверилаца или поверилаца који пледирају да буду већински према повериоцима који нису учествовали у фази преговарања, а били су позвани, или пак о повериоцима

12 Одредбом члана 155 став 4 Закона о стечају прописано је да ако се план реорганизације подноси истовремено са предлогом за покретање стечајног поступка његов назив се мења у унапред припремљен план реорганизације, а садржина и поступак који се на њега примењује одређује се у складу са одредбама овог закона, којима се то питање уређује. То значи, да је закон о стечају предвидео два посебна правна режима за редовну реорганизацију и за унапред припремљену реорганизацију. Нека правила су заједничка за обе врсте реорганизације, а само специфична правила којима се одступа од класичне реорганизације посебно су прописани Законом о стечају.

13 Унапред припремљени план реорганизације садржи одредбе о томе да ће повериоци који нису обухваћени планом бити намирени на исти начин и под истим условима као потраживања других поверилаца њихове класе; потписану изјаву већинских поверилаца сваким планом предвиђене класе да су сагласни са садржином плана и спремни да гласају за његово усвајање; о изјави заступника стечајног дужника о веродостојности података и информација наведених у плану; о подацима о поступку припреме плана (о послатим обавештењима, доступности информација, току преговора); предлогу за именовање стечајног управника и чланова одбора поверилаца (ако су планом предвиђени); ванредном извештају ревизора са стањем пословних књига непосредно пред подношење унапред припремљеног плана реорганизације; прегледу обавеза чије се доспеће очекује у наредних 90 дана од дана сачињавања плана, према динамици пословања, као и предлог намирења тих обавеза.

који нису ни учествовали нити били позвани у фазу преговарања пред подношење *pre pack*-а.

Pre pack који је одобрен од стране суда има правну природу извршне исправе и односи се на све повериоце стечајног дужника и то како на оне који су учествовали у поступку по унапред припремљеном плану реорганизације, тако и на оне повериоце који у том поступку нису учествовали. Због тога је веома важно да сви повериоци буду једнаки и равноправно третирани у поступку реорганизације, јер је то једно од најважнијих начела стечајног поступка које се налази на почетку самог закона. Сваки поверилац унутар сваког исплатног реда, односно унутар сваке класе поверилаца којој припада мора да буде третиран једнако и равноправно са другим повериоцима истог исплатног реда односно исте класе.

Потписана изјава већинских поверилаца сваким планом предвиђене класе да су сагласни са садржином плана и спремни да гласају за његово усвајање је такође изузетно значајна, јер она гарантује веродостојност и истинитост плана реорганизације, као и претходну упознатост повериоца који су учествовали у преговорима који су претходили подношењу унапред предвиђеног плана реорганизације. Без сагласности већинских поверилаца сваким планом предвиђене класе нема ни потврде *pre pack*-а од стране стечајног судије.

Изјава заступника стечајног дужника о веродостојности података и информација наведених у плану је изузетно значајна, будући да заступник стечајног дужника одговара кривично за евентуалну неверодостојност и неаутентичност података и информација наведених у плану који су послужили као основа за прихватање плана од стране поверилаца и суда.

Одредбе о подацима о поступку припреме плана (о послатим обавештењима, доступности информација, току преговора) од значаја су за суд и стечајног судију који би требало да у процедури након подношења плана преиспита валидност и поштовање процедуре од стране учесника у поступку по унапред припремљеном плану реорганизације. Без ових података стечајни судија није у могућности да провери да ли је читав поступак усвајања унапред припремљеног плана од стране поверилаца био у складу са начелима јавности и информисаности самих стечајних поверилаца и у складу са начелом транспарентности читавог стечајног поступка. Кршење овог начела повлачи за собом одбијање стечајног судије да потврди *pre pack*.

Одредбе о предлогу за именовање стечајног управника и чланова одбора поверилаца су нужне ако су ови органи планом предвиђени. Ако у *pre pack*-у нема стечајног управника и чланова одбора поверила-

ца тада по логици ствари ове одредбе неће бити саставни део унапред припремљеног плана реорганизације и њихов изостанак не повлачи за собом никакву правну последицу.

Одредбе о ванредном извештају ревизора са стањем пословних књига непосредно пред подношење унапред припремљеног плана реорганизације служе као гаранција повериоцима и стечајном судији да у преговорима није било злоупотреба и давања лажних финансијских извештаја од стране овлашћених лица код стечајног дужника.¹⁴

Битно је нагласити да стечајни судија по службеној дужности и по примедби заинтересованог лица може одбацити предлог за покретање стечајног поступка као и предлог унапред припремљеног плана реорганизације под таксативно предвиђеним законским условима. Дакле, стечајни судија било по службеној дужности било по примедби заинтересованог лица поступа на напред предвиђен начин. Правило ће бити да стечајни судија по службеној дужности испитује уредност предлога за покретање стечајног поступка са унапред припремљеним планом реорганизације. Међутим, ако он пропусти ову службену дужност, заинтересовано лице за унапред припремљени план реорганизације или лице које се противи *pre pack*-у може од стечајног судије затражити да одбаци и предлог за покретање стечајног поступка и предлог унапред припремљеног плана реорганизације ако нису испуњени услови предвиђени Законом о стечају.

У тој ситуацији стечајни судија када добије предлог за покретање стечајног поступка и предлог унапред припремљеног плана реорганизације испитује да ли је план реорганизације у складу са законом, да ли су планом обухваћени повериоци који би, да су обухваћени планом, могли да својим гласањем утичу на одлуку о усвајању плана, да ли је план непотпун или неуредан, да ли су испоштоване одредбе овог закона о овлашћеним предлагачима, садржини и року за подношење плана реорганизације, да ли се ти недостаци могу или не могу отклонити или нису отклоњени у року који је он сам одредио и да ли постоји стечајни разлог из члана 11 Закона о стечају. У случају да унапред припремљени план реорганизације садржи отклоњиве недостатке или техничке грешке, стечајни судија може закључком наложити стечајном дужнику да у року од 8 дана изврши потребне исправке. Уколико стечајни дужник у том року не поступи по налогу суда, стечајни судија ће одбацити и предлог за покретање стечајног поступка и предлог унапред припремљеног плана реорганизације. Значи, оба акта, оба предлога, а не само један од њих. Посебно је важно да је стечајни дужник који је једини овлашћени предлагач унапред припремљеног плана реорганизације дужан да уз

14 Члан 158 Закона о стечају.

предлог за покретање стечајног поступка поднесе доказ о постојању неког од стечајних разлога из члана 11 Закона о стечајном поступку. Ту се пре свега мисли на доказ о трајнијој неспособности за плаћање; доказ о презадужености; као и доказ о претпоставци неспособности за плаћање. Без тог доказа стечајни судија не може да утврди постојање стечајног разлога, тако да не може ни да одлучује о предлогу по унапред припремљеном плану реорганизације. Ради се о процесним претпоставкама за даљи поступак. Стога ако оне нису испуњене, као правна последица те околности долази до одбачаја предлога дужника.

Стечајни судија у року од три дана од дана подношења уредног предлога за покретање стечајног поступка са унапред припремљеним планом реорганизације, доноси решење о покретању претходног поступка за испитивање испуњености услова за отварање поступка стечаја у складу са унапред припремљеним планом реорганизације којим заказује рочиште за одлучивање о предлогу и гласање о плану на које позива све познате повериоце. Рочиште се одржава у року предвиђеном за окончање претходног поступка који износи 30 дана.

Оглас о покретању претходног поступка за испитивање испуњености услова за отварање поступка стечаја у складу са унапред припремљеним планом реорганизације, израђује стечајни судија одмах по доношењу решења о покретању претходног поступка за испитивање испуњености услова за отварање поступка стечаја у складу са напред припремљеним планом реорганизације.¹⁵

Стечајни судија може наложити подносиоцу предлога да оглас објави и у другим домаћим и међународним средствима информисања.

Претходни поступак траје најмање 30, а највише 45 дана. Стечајни судија може закључком продужити овај рок за највише 15 дана, уколико

15 Оглас се објављује на огласној табли суда и у „Службеном гласнику Републике Србије“, као и у најмање три високотиражна дневна листа која се дистрибуирају на целој територији Републике Србије. Трошкове објављивања огласа као и друге трошкове претходног поступка дужан је да предујми предлагач у износу који одреди суд, а у року од три дана од добијања судског налога. У случају да предлагач не уплати предујам у остављеном року од стране стечајног судије, стечајни судија обуставиће претходни поступак и предлог одбацити. Оглас уз податке из решења о покретању претходног поступка мора да садржи:

- 1) обавештење повериоцима о томе где и када могу извршити увид у предлог унапред припремљеног плана реорганизације;
- 2) позив заинтересованим лицима да све примедбе на предлог унапред припремљеног плана реорганизације којим оспоравају садржину унапред припремљеног плана реорганизације, а нарочито основ или висину планом обухваћених потраживања, доставе стечајном дужнику и надлежном суду у року који није краћи од 15 дана од дана објављивања огласа у „Службеном гласнику Републике Србије“. Предлагач плана је у обавези је да одговор на примедбе достави надлежном суду у року од 8 дана од пријема примедбе у суду.

то захтевају разлози сложености пословања и дужничко-поверилачких односа у вези са стечајним дужником или по примедбама или поступању стечајног дужника по налогу суда.

Током претходног поступка, стечајни судија може, на захтев заинтересованог лица или по службеној дужности, именовати привременог стечајног управника или ангажовати друга стручна лица у циљу утврђивања тачности података из унапред припремљеног плана. Привремени стечајни управник обавља послове одређене решењем о његовом именовану. Трошкове ангажовања управника и стручног лица сноси подносилац предлога.

На предлог подносиоца плана стечајни судија у року од 5 дана од дана подношења предлога може одредити забрану извршења на обезбеђеној и необезбеђеној имовини стечајног дужника. Против решења о именовану привременог стечајног управника и решења о одређивању забране извршења на обезбеђеној и необезбеђеној имовини стечајног дужника није дозвољена жалба.

Током претходног поступка, стечајни судија може заказати рочиште за решавање о захтеву за одређивање мере забране извршења и намирања, за ангажовање привременог стечајног управника, односно за разматрање других питања у вези са унапред припремљеним планом реорганизације.

У случају да нису испуњени услови за отварање стечајног поступка у складу са напред припремљеним планом реорганизације прописани овим законом, стечајни судија одбацује предлог за покретање поступка, а најкасније пет дана пре одржавања рочишта за гласање о унапред припремљеном плану реорганизације.

За потребе гласања о унапред припремљеном плану реорганизације сматра се да су све обавезе стечајног дужника настале пре подношења унапред припремљеног плана реорганизације доспеле на дан одржавања рочишта о гласању за план.

Стечајни судија поступајући по захтеву заинтересованог лица, може извршити процену о висини потраживања за потребе гласања о унапред припремљеном плану реорганизације. Ако се унапред припремљени план реорганизације на рочишту усвоји, стечајни судија ће решењем истовремено отворити стечајни поступак, потврдити усвајање унапред припремљеног плана реорганизације и обуставити стечајни поступак.

Ако се на рочишту не усвоји унапред припремљени план реорганизације стечајни судија решењем одбија предлог за покретање стечајног поступка у складу са унапред припремљеним планом реорганизације.

Ако је подносилац плана исходовао меру забране извршења довођењем стечајног судије у заблуду тако што је приказао нетачне по-

датке о својим дуговањима, односно пропустио да наведе податке од значаја за одлуку суда, подносилац предлога је у обавези да накнади штету која је повериоцима проузрокована таквом забраном.

Трошкове сачињавања и подношења унапред припремљеног плана реорганизације сноси предлагач плана реорганизације.

Обавезе настале од дана подношења унапред припремљеног плана реорганизације до дана одржавања рочишта за одлучивање о предлогу, у случају усвајања плана сматрају се трошком стечајног поступка, ако планом реорганизације није другачије предвиђено.

Министар економије и регионалног развоја ближе прописује начин спровођења реорганизације по унапред припремљеном плану реорганизације и садржину плана.

У поступку унапред припремљеног плана реорганизације нема пријављивања ни испитивања потраживања, будући да је он заснован на сагласности и подршци већинских поверилаца. Ипак, као што је напред наведено Закон о стечају је увео низ одредаба којима је циљ да се што јасније утврде и потврде подаци из самог плана, као и да се пруже одговарајућа обезбеђења свим повериоцима.

По правноснажности решења којим се потврђује усвајање плана реорганизације и стечајни поступак обуставља, сва потраживања настала пре отварања стечаја дефинисана су искључиво усвојеним планом, и субјект реорганизације наставља да послује у редовном правном и привредном окружењу. Обавезе које настају након усвајања плана немају приоритетни статус, а усвојени план не може се мењати. Повериоцима стоје на располагању редовни начини намирења ван стечаја, укључујући и извршни поступак.

Међутим, према одредбама закона непоступање по плану реорганизације представља додатни стечајни разлог. Повериоци обухваћени усвојеним планом могу поднети предлог за покретање стечајног поступка у случају да је *pre pack* издејствован на преваран или незаконит начин или ако стечајни дужник не поступа по плану или поступа супротно плану реорганизације, под условима да се тиме битно угрожава спровођење плана реорганизације. Битним угрожавањем плана сматра се поступање које је довело до негативног одражавања на новчане токове, онемогућавање субјекта реорганизације у обављању пословне делатности или значајног угрожавања интереса једне или више класа поверилаца.¹⁶

16 Ако је унапред припремљеним планом реорганизације обухваћено непостојеће потраживање или потраживање у износу који је већи од стварно постојећег потраживања, стечајни дужник, повериоци обухваћени усвојеним планом, као и повериоци чија су потраживања настала пре усвајања плана, а који нису обухваћени планом, могу у року од годину дана од дана доношења решења о

V Закључне напомене

Унапред припремљени план реорганизације и поступак стечаја по предлогу за покретање стечајног поступка уз унапред припремљени план реорганизације представљају изузетно ефикасно и моћно средство које стоји на располагању компанијама које се нађу у финансијским проблемима у циљу економског опоравка путем редефинисања дужничко поверилачких односа са својим повериоцима и путем статусних промена. Ради се о економском инструменту коме треба да прибегну све компаније које могу да наставе свој бизнис и пословање и да очувају радна места запослених те правни субјективитет привредног друштва. Потребно је само мало добре воље од стране већинских поверилаца и поверења у дужника. Поступак по унапред припремљеном плану реорганизације је бржи, јефтинији, ефикаснији и правно – економски много повољнији за дужника и за повериоце него када би се радило о класичној реорганизацији, или у крајњем случају банкротству. Закон о стечају је својим инструментима и својим правним нормама спречио злоупотребу како процесно-правних тако и материјално-правних норми у вези са *pre pack*-ом. Сматрамо да је Србија добила солидан одговор у борби против економске кризе која је захватила и њену привреду. Да ли ће се *pre pack* у судској пракси чешће употребљавати остаје нам да видимо и да се уверимо у делотворност овог стечајног института.

Slobodan SPASIĆ
Judge of the Supreme Court of Serbia

PRE PACKS AS A CHANCE OF SERBIAN ECONOMY

Summary

Institute of pre pack or pre-packaged plan of reorganization in our legislation was taken from the U.S. Bankruptcy law. With its tradition in the application it gave very positive results in the direction of the economic recovery of businesses with difficulties in business, as its simplicity is reflected in two pa-

потврђивању усвајања унапред припремљеног плана реорганизације тужбом, противтужбом или истицањем приговора у парници оспорити такво потраживање. На предузимање радње оспоравања потраживања из унапред припремљеног плана реорганизације и дејство таквог оспоравања сходно се примењују одредбе Закона о стечају о предузимању радњи побијања и дејству побијања.

rameters such as effective redefinition of debt and creditors crumbling relationship with his creditors, debtors, and strategic problem solving through statutory changes.

Pre-packaged plan of reorganization requires a minimum expenditure of time resources, conservation tends to largely personal substrate of the debtor, through the retention of employees at their working places and shorter staying out of bankruptcy, preventing the dissatisfied creditors to take away control of the insolvency of the debtor himself. Pre-packaged plan of reorganization means in essence an invitation to negotiate a reorganization plan with creditors and seek acceptance of the plan before filing for bankruptcy, and given that agreement with the creditors can be reached very soon. Pre pack is a hybrid of two methods of reorganization, because it combines low cost of extra-judicial agreement with the benefits of formal reorganization. Three motivating reasons for the selection of pre-packaged plan of reorganization are the agreement of creditors to avoid a complete cessation of activity and the preservation of business. Pre-packaged plan of reorganization is a great solution when the debtor has a limited number of creditors and the court has to assess whether in the process that preceded the filing of the plan all cogent norms of the bankruptcy laws were respected. The court does not engage in the assessment of economic feasibility plan. But, the fact that the pre-packaged plan of reorganization is approved by creditors does not mean that the court has to confirm it. This plan eliminates the need for subsequent negotiations, the debtor will operate again and the cost will be lower than the classical reorganization or possibly bankruptcy.

Key words: *bankruptcy, creditors, reorganization, pre-packaged plan of reorganization.*